

Paziņojums

Translations proofread by EDPB Members.
This language version has not yet been proofread.

Paziņojums 05/2021 par Datu pārvaldības aktu, ņemot vērā izmaiņas likumdošanas jomā Pieņemts 2021. gada 19. maijā

Eiropas Datu aizsardzības kolēģija (EDAK) ir pieņēmusi šādu paziņojumu.

EDAU un EDAK 2021. gada 9. martā pieņēma Kopīgo atzinumu par priekšlikumu Datu pārvaldības aktam (DPA)¹, kas tika iesniegts arī Eiropas Parlamentam LIBE komitejas 2021. gada 16. marta uzklaušīšanā².

EDAK cieši seko līdzi abu likumdevēju darbam attiecībā uz šo svarīgo likumdošanas iniciatīvu, kurā — mēs atgādinām — ir iekļauti noteikumi par datu, tostarp personas datu, apstrādi saistībā ar publiskā sektora struktūru rīcībā esošu datu atkalizmantošanu, “datu kopīgošanas pakalpojumiem” (kas ietvertu arī tā sauktos datu brokerus) un saistībā ar datu (tostarp personas veselības datu) apstrādi, ko veic “datu altruisma” organizācijas.

DPA būtiski ietekmēs fizisko personu un pilsoniskās sabiedrības kopumā tiesības un brīvības visā ES. Vairumā gadījumu personas datu apstrāde patiešām būtu iepriekšminēto struktūru pamatdarbība³ un tādējādi arī pamattiesības uz privātumu un personas datu aizsardzību, kas nostiprinātas Eiropas

¹ EDAK un EDAU Kopīgais atzinums 03/2021 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Eiropas datu pārvaldību (Datu pārvaldības akts), pieejams tīmekļa vietnē: [EDPB-EDPS Joint Opinion on the Proposal for a regulation of the European Parliament and of the Council on European data governance \(Data Governance Act\) | European Data Protection Supervisor \(europa.eu\)](#)

² Skatīt uzklaušīšanas darba kārtības projektu [šeit](#).

³ Ja ne ekskluzīva darbība, piemēram, datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzēju gadījumā saskaņā ar DPA 9. panta b) apakšpunktu, tad atsaucoties vienīgi uz personas datiem.

Savienības Pamattiesību hartas (Harta) 7. un 8. pantā un Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 16. pantā. Šīs tiesības ir ārkārtīgi svarīga Eiropas Savienības vērtību izpausme.

Bez stingriem datu aizsardzības pasākumiem pastāv risks, ka digitālā ekonomika (uzticēšanās tai) nebūs ilgtspējīga. Citiem vārdiem sakot, datu atkalizmantošana, kopīgošana un pieejamība var radīt ne tikai ieguvumus, bet arī dažādus kaitējuma riska veidus attiecīgajām personām un sabiedrībai kopumā, ietekmējot fiziskās personas no ekonomiskā, politiskā un sociālā viedokļa⁴.

Lai novērstu un mazinātu šos riskus un veicinātu fizisko personu uzticēšanos, datu aizsardzības principi un aizsardzības pasākumi ir jāīsteno jau datu apstrādes agrīnā stadijā, jo īpaši tad, kad datu apstrāde attiecas uz personas datiem, kas nav iegūti tieši no attiecīgās fiziskās personas / indivīda. Turklāt DPA ir jāskaidro ne tikai ar VDAR, bet arī ar citiem Savienības un valstu tiesību aktiem, jo īpaši Atvērto datu direktīvu⁵, tādējādi atbilstot vispārējam tiesiskuma principam, un jānodrošina tiesiskā noteiktība attiecīgajām valsts pārvaldes iestādēm, juridiskām personām un fiziskām personām.

DPA paskaidrojuma rakstā ir teikts, ka “īpaši svarīga ir mijiedarbība ar tiesību aktiem personas datu jomā. Ar Vispārīgo datu aizsardzības regulu (VDAR) un E-privātuma direktīvu ES ir ieviesusi stabilu un uzticamu tiesisko regulējumu personas datu aizsardzībai un standartu visai pasaulei.”⁶

Saskaņotības nodrošināšana starp DPA un ES datu aizsardzības *acquis*

Tomēr, kā uzsvērts Kopīgajā atzinumā, **DPA satur vairākas būtiskas neatbilstības attiecībā pret VDAR, neskatoties uz apsvērumā izteikto paziņojumu, ka tas “neskar” VDAR⁷.**

EDAK atzīmē, ka līdz šim ITRE 2021. gada 26. marta Ziņojuma projektā šīs neatbilstības nav novērstas⁸. Tomēr EDAK atzinīgi vērtē to, ka daži Kopīgajā atzinumā izvirzītie kritiskie aspekti ir aplūkoti Padomes prezidentūras 2021. gada 30. marta kompromisa tekstā⁹.

Lai novērstu šīs neatbilstības, mēs aicinām abus likumdevējus rūpīgi apsvērt¹⁰:

- Pirmkārt, saskaņā ar DPA 1. pantu būtu jāprecizē **DPA un VDAR “mijiedarbība”**, uzskatot VDAR par regulu, kas nodrošina “stabilu un uzticamu tiesisko regulējumu”.
- Otrkārt, DPA izmantotās **definīcijas/ terminoloģiju** ir nepieciešams integrēt un veikt grozījumus, lai tās saskaņotu ar VDAR.

⁴ Piemēram, ja nav pienācīgu datu aizsardzības pasākumu, savāktos datus var izmantot, lai veidotu detalizētus fizisku personu profilus, un tos izmantot tādā veidā, kas apdraud viņu intereses (piemēram, cenu diskriminācija vai manipulācijas vēlēšanu kampaņu kontekstā). Skatīt 60. zemsvītras piezīmi Kopīgā atzinuma 31. lappusē par personas datu izmantošanas nesaistītiem mērķiem risku.

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1024 (2019. gada 20. jūnijs) par atvērtajiem datiem un publiskā sektora informācijas atkalizmantošanu (OV L 172, 26.6.2019., 56. lpp.).

⁶ Paskaidrojuma raksts, 1. lpp.

⁷ Skatīt Kopīgā atzinuma 3.2. iedaļu.

⁸ Pieejams [šeit](#).

⁹ Pieejams [šeit](#).

¹⁰ Skatīt Kopīgā atzinuma 3.2. punktu, kur šie kritiskie aspekti tiek sākumā uzskaitīti kā punkti, kas sīkāk izklāstīti Kopīgajā atzinumā.

- Treškārt, **DPA būtu nepārprotami jāprecizē, ka personas datu apstrādei vienmēr ir jābūt balstītai uz atbilstīgu juridisko pamatu saskaņā ar VDAR 6. pantu**, kā arī uz īpašu izņēmumu saskaņā ar 9. pantu, ja tiek apstrādātas īpašas personas datu kategorijas.
- Ceturtkārt, kā skaidra tiesiskā regulējuma priekšnoteikums **DPA noteikumos būtu jāprecizē, vai tie attiecas uz nepersondatiem, personas datiem vai abiem**, kā arī jānorāda, ka **“jauktu datu kopu”** gadījumā tiek piemērota VDAR¹¹.
- Piektkārt, konstitucionālā prasība (saskaņā ar LESD 16. panta 2. punktu), kurai atbilstoši **saskaņā ar VDAR izveidotās neatkarīgās Uzraudzības iestādes (Datu aizsardzības iestādes) ir “izraudzītās” iestādes, kas ir kompetentas personas datu aizsardzībā un personas datu brīvas plūsmas veicināšanā**, būtu jāatspoguļo DPA.

Tas nozīmē, ka **Datu aizsardzības iestādēm ir jābūt galvenajām kompetentajām iestādēm DPA kontekstā un tiktāl, ciktāl ir iesaistīti personas dati**, ņemot vērā publiskā sektora struktūras, atkalizmantojamus, datu kopīgošanas pakalpojumus, sniedzējus, datu lietotājus, datu altruisma organizācijas, kas apstrādā personas datus, kā arī, lai izstrādātu pamatnostādnes par privātuma uzlabojošām tehnoloģijām (PUT) vai Personiskās informācijas pārvaldības sistēmām (PIPS), lai tādējādi veicinātu atbildīgu datu inovāciju.

Kā tiek atgādināts Kopīgajā atzinumā¹², “[D]atu aizsardzības iestādēm atbilstoši to kompetencei un uzdevumiem saskaņā ar VDAR jau ir īpašas zināšanas datu apstrādes atbilstības uzraudzībā, konkrētu datu apstrādes darbību revīzijā un datu kopīgošanā, atbilstīgu pasākumu novērtēšanā, lai nodrošinātu augstu personas datu glabāšanas un nosūtīšanas drošības līmeni, kā arī lai veicinātu pārziņu un apstrādātāju informētību par viņu pienākumiem saistībā ar personas datu apstrādi.” Protams, lai efektīvi veiktu jaunus uzdevumus, kas noteikti saskaņā ar DPA un galvenokārt uzticēti neatkarīgām datu aizsardzības iestādēm un Eiropas Datu aizsardzības kolēģijai atbilstoši LESD 16. panta 2. punktam, ir jānodrošina atbilstīgi cilvēkresursi, finanšu un informācijas tehnoloģiju resursi.

Šajā jautājumā EDAK atzinīgi vērtē Padomes kompromisa teksta 1. panta 3. punkta papildu formulējumu un īpašo atsauci uz uzraudzības iestāžu pilnvarām. Skaidrības labad un apzinoties abu likumdevēju rīcības brīvību, EDAK iesaka iekļaut DPA juridiskajā tekstā (1. pants) šādu Padomes kompromisa priekšlikuma 1. panta 3. punkta formulējumu (papildināts ar treknrakstā izceltajiem vārdiem: **“kompetenci un”**):

*“Attiecībā uz personas datiem, ko apstrādā saistībā ar šo regulu, piemēro Savienības un valstu tiesību aktus par personas datu aizsardzību. Jo īpaši šī regula neskar Regulu (ES) 2016/679 un Direktīvu 2002/58/EK, tostarp uzraudzības iestāžu **kompetenci un pilnvaras**. Kolīzijas gadījumā starp šīs regulas noteikumiem un Savienības tiesību aktiem personas datu aizsardzības jomā noteicoši ir pēdējie. Šī regula nerada juridisko pamatu personas datu apstrādei.”*

¹¹ Ja **datu kopas apvieno gan personas datus, gan ar personu nesaistītus datus**, Komisijas paziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei *Vadlīnijas par Regulu par satvaru nepersondatu brīvai plūsmai Eiropas Savienībā*, COM/2019/250 final, tiek uzsvērts, ka, “ja nepersondatu daļa un persondatu daļas ir “nedalāmas”, datu aizsardzības tiesības un pienākumi, kas izriet no Vispārīgās datu aizsardzības regulas, pilnībā attiecas uz visu jauktu datu kopu, arī tad, ja persondati ir tikai neliela datu kopas daļa.”

¹² Skatīt Kopīgā atzinuma 153. punktu.

Turklāt EDAK aicina abus likumdevējus nodrošināt, ka tās vispārējais ieteikums attiecībā uz izraudzītajām kompetentajām iestādēm un pārvaldību Savienības līmenī tiek atspoguļots to attiecīgo nostāju izstrādē attiecībā uz Komisijas priekšlikumu un tādējādi skaidri iekļauts DPA juridiskajā tekstā.

Jo īpaši ņemot vērā DPA minētās definīcijas,

Kopīgajā atzinumā norādīts, ka **būtu jāpiemēro VDAR paredzētās definīcijas, un DPA nevajadzētu tās netieši grozīt vai noņemt, jo tas padarītu neskaidras abu šo tiesisko regulējumu definīcijas un tādējādi radītu tiesisku nenoteiktību**¹³. Turklāt DPA ieviestajās jaunajās definīcijās, ciktāl tās attiecas uz personas datu apstrādi, faktiski nevajadzētu ietvert “noteikumus”, kas nav saderīgi ar VDAR¹⁴. Tas ir izšķirošs jautājums, kuram EDAK aicina pievērst abu likumdevēju uzmanību.

No vienas puses, DGA būtu jāietver “personas datu”, “datu subjekta”, “piekrišanas” un “apstrādes” definīcijas, atsaucoties uz VDAR minētajām definīcijām¹⁵; no otras puses, DPA minētās “metadatu”, “datu turētāja”, “datu lietotāja”, “datu koplietošanas”, “datu altruisma” definīcijas būtu jāgroza, lai izvairītos no nekonsekvences un tiesiskās nenoteiktības un lai tās atbilstu “attiecīgo tiesību būtībai”, proti, tiesību uz personas datu aizsardzību personiskajam raksturam kā tiesībām, kas attiecas uz katru personu¹⁶, un kā neatņemamām tiesībām, no kurām “nevar atteikties” un uz kurām neattiecas īpašumtiesības¹⁷.

Šajā jautājumā EDAK pauž nožēlu par atsauci uz “datu apmaiņu, apvienošanu vai tirdzniecību”, kas pievienota Padomes kompromisa tekstā attiecībā uz “datu koplietošanas pakalpojumu sniedzēja” definīciju, jo attiecībā uz personas datiem tā ierosina leģitimizēt to tirdzniecību un tādējādi neatbilst tiesību uz personas datu aizsardzību personiskajam raksturam. Tā kā datu aizsardzība ir Pamattiesību hartas 8. pantā garantētas pamattiesības, un ņemot vērā, ka viens no galvenajiem VDAR mērķiem ir nodrošināt datu subjektiem kontroli pār informāciju, kas ir saistīta ar tiem, **EDAK atkārtoti uzsver, ka personas datus nevar uzskatīt par “tirgojamu preci”**. Vienas no būtiskajām sekām ir tādas, ka **pat tad, ja datu subjekts var piekrist savu personas datu apstrādei, viņš vai viņa nevar atteikties no savām pamattiesībām**¹⁸. Turklāt no tā seko, ka pārzinim, kuram datu subjekts ir devis piekrišanu savu personas datu apstrādei, nav tiesību “apmainīt” vai “tirgot” personas datus (tā saukto “preci”) tādā veidā, ka tas neatbilstu visiem piemērojamiem datu aizsardzības principiem un noteikumiem.

Kā piemērs noteikumam, kas varētu būt par pamatu interpretācijai, kura neatbilst iepriekš minētajam “personiskajam raksturam”, DPA 2. panta 5. punktā “datu turētājs” (tostarp juridiskās personas) ir

¹³ Skatīt Kopīgā atzinuma 3.2.B. apakšiedaļu.

¹⁴ Skatīt Kopīgā atzinuma 44. punktu.

¹⁵ Skatīt šajā jautājumā Padomes 2021. gada 30. marta kompromisa tekstu.

¹⁶ Skatīt Kopīgā atzinuma 34. punktu, atsaucoties uz Hartas 8. pantu: “1. *Ikvienai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību. 2. Šādi dati ir jāapstrādā godprātīgi, noteiktiem mērķiem un ar attiecīgās personas piekrišanu vai ar citu likumīgu pamatojumu, kas paredzēts tiesību aktos.*”

¹⁷ Šajā jautājumā skatīt Kopīgā atzinuma 118. punktu: “skaidrs pamudinājums “monetizēt” personas datus arī palielina nozīmi datu aizsardzības atbilstības nodrošināšanā” un 54. zemsvītras piezīmi: “Šajā sakarā Eiropas Datu aizsardzības padome izstrādā vadlīnijas par personas datu vākšanu un izmantošanu par finansiālu atlīdzību.” Skatīt arī Kopīgā atzinuma 61. zemsvītras piezīmi 30. lappusē.

¹⁸ Skatīt EDAK Pamatnostādnes 2/2019 par personas datu apstrādi saskaņā ar VDAR 6. panta 1. punkta b) apakšpunktu, sniedzot tiešsaistes pakalpojumus datu subjektiem, pieejams vietnē: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines-art_6-1-b-adopted_after_public_consultation_lv.pdf

definēts kā tāds, kuram cita starpā ir tiesības piešķirt piekļuvi saviem kontrolētajiem personas datiem vai kopīgot tos¹⁹. Šajā jautājumā EDAK norāda, ka VDAR garantē katrai fiziskajai personai tiesības uz personas datu aizsardzību, ieviešot kontroles un līdzsvara sistēmu, lai aizsargātu fizisko personu ikreiz, kad tiek apstrādāti tās personas dati²⁰. Personas datu apstrādei ir jāatbilst principiem (tostarp: likumībai, taisnīgumam un pārredzamībai, mērķa ierobežojumam, datu minimizēšanai, precizitātei) un noteikumiem, tostarp par datu subjektu tiesībām (piemēram: tiesībām uz informāciju, tostarp par profilēšanu attiecībā uz sevi; piekļuves tiesībām; tiesībām uz labošanu; tiesībām uz dzēšanu; tiesībām nebūt pakļautam(-ai) pilnībā automatizētai lēmumu pieņemšanai, kam ir būtiska ietekme uz viņu), no kurām datu subjekts nevar atteikties. Šajā jautājumā EDAK norāda, ka tā vietā, lai atsauktos uz juridisku personu, kurai “ir tiesības piešķirt piekļuvi vai kopīgot” personas datus, datu turētāja definīcijai, ja tā vispār tiek saglabāta, būtu jāattiecas uz personas datu apstrādi un tās nosacījumiem saskaņā ar piemērojamiem datu aizsardzības tiesību aktiem²¹.

Kā norādīts ierosinātajā DPA 1. panta formulējumā, ciktāl tas attiecas uz personas datiem, datu aizsardzības tiesību akti prevalē (pār pretrunīgiem noteikumiem)²². Tomēr ir **būtiski izvairīties no jebkādiem pretrunīgiem noteikumiem vai interpretācijas visā regulas tekstā, kā arī uzlabot juridiskā teksta ātru sapratni.**

Šajā ziņā būtu jāievieš termina “atļauja” (ko veic juridiskas personas attiecībā uz datu atkalizmantošanu) definīcija, lai bez jebkādam neskaidrībām precizētu, uz ko (kādu datu veidu) tieši tas attiecas. Kā norādīts Kopīgajā atzinumā, mēs uzskatām, ka skaidrības labad šim terminam jāattiecas tikai uz datiem, kas nav personas dati²³.

Bažas par DPA nozaru nodaļām

EDAK pastāv arī ievērojamas bažas attiecībā uz DPA “nozaru” nodaļām (II, III un IV), un tā vēlas atgādināt dažas no tām:

- Attiecībā uz DPA II nodaļu mēs atgādinām, ka Kopīgajā atzinumā ir ieteikts **DPA materiālo tiesību daļā iekļaut 7. apsvērumā minēto specifiskāciju**, proti, ka “[...] personas dati neietilpst Direktīvas (ES) 2019/1024 darbības jomā [mūsu piezīme: un ietilpst DPA darbības jomā], ciktāl piekļuves režīms izslēdz vai ierobežo piekļuvi šādiem datiem privātuma un fiziskās personas integritātes apsvērumu dēļ, jo īpaši saskaņā ar datu aizsardzības noteikumiem”²⁴.

Tas nozīmē, ka DPA jo īpaši tiktu piemērots Atvērto datu direktīvas ietilpstošajā darbības jomā saskaņā ar 1. panta 2. punkta h) apakšpunktu, proti: “*dokumentiem, kuriem piekļuve ir liegta vai ierobežota ar piekļuves režīmiem, pamatojoties uz personas datu aizsardzību, un dokumentu daļām, kam var piekļūt*

¹⁹ Skatīt Kopīgā atzinuma 29–31. punktu. Skatīt arī neskaidro atsauci uz “viņu” datiem 11. panta 6. punktā, 19. pantā un 19. panta 1. punkta a) apakšpunktā, kas ir uzsvērtas arī Kopīgajā atzinumā.

²⁰ Skatīt Kopīgā atzinuma 29. un turpmākos punktus.

²¹ Skatīt Kopīgā atzinuma 31. punktu.

²² Šajā nozīmē skatīt Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/770 (2019. gada 20. maijs) par dažiem digitālā satura un digitālo pakalpojumu piegādes līgumu aspektiem, OV L 136, 22.5.2019., 1. lpp., 3. panta 8. punkts: “Savienības tiesību aktus par personas datu aizsardzību piemēro jebkādiem personas datiem, kurus apstrādā saistībā ar 1. punktā minētajiem līgumiem. Konkrēti šī direktīva neskar Regulu (ES) 2016/679 un Direktīvu 2002/58/EK. Kolīzijas gadījumā starp šīs direktīvas noteikumiem un Savienības tiesību aktiem personas datu aizsardzības jomā noteicoši ir pēdējie.”

²³ Skatīt Kopīgā atzinuma 47. un turpmākos punktus.

²⁴ Skatīt Kopīgā atzinuma 69. punktu.

saskaņā ar minētajiem režīmiem un kas satur personas datus, kuru atkalizmantošana tiesību aktos ir definēta kā nesaderīga ar tiesību aktiem par personu aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi vai kā tāda, kas apdraud personas privātuma un neaizskaramības aizsardzību, jo īpaši saskaņā ar Savienības vai valsts tiesību aktiem attiecībā uz personas datu aizsardzību”. Ņemot vērā konkrēto personas datu jutību, lai nodrošinātu, ka netiek pazemināts personas datu aizsardzības līmenis ES, kā arī lai nodrošinātu tiesisko noteiktību, Kopīgajā atzinumā ir ieteikts **saskaņot Priekšlikuma II nodaļu ar spēkā esošajiem noteikumiem par personas datu aizsardzību, kas paredzēti VDAR un Atvērto datu direktīvā**. Kā alternatīvu Kopīgajā atzinumā abi likumdevēji tiek aicināti apsvērt iespēju **izslēgt personas datus** no šīs nodaļas darbības jomas²⁵.

Turklāt, ņemot vērā to, ka datu subjekta piekrišanu nevar uzskatīt par brīvi dotu nevienlīdzīgu pilnvaru dēļ, kas bieži pastāv attiecībās starp datu subjektu un valsts iestādēm, Kopīgajā atzinumā tiek paustas bažas par DPA 5. panta 6. punktu²⁶, un, plašākā nozīmē, tajā abi likumdevēji tiek aicināti Priekšlikumā **skaidri definēt atbilstīgus “sabiedriskās līdzdalības” modeļus, kurus personas var izmantot, lai atklātā un kopīgā veidā piedalītos tādu scenāriju, kas ļauj atkārtoti izmantot viņu personas datus, izmantojot augšupēju pieeju atvērto datu projektiem, procesa noteikšanā**.

Kopīgajā atzinumā arī ir ieteikts **grozīt DPA, precizējot, ka publiskā sektora struktūru rīcībā esošu personas datu atkalizmantošanu var atļaut tikai tad, ja tas ir pamatots ar Savienības vai dalībvalsts tiesību aktiem**, kas nosaka skaidri saderīgu mērķu sarakstu, saskaņā ar kuriem turpmāka apstrāde var būt likumīgi atļauta, vai arī tā ir nepieciešama un samērīga demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu VDAR 23. pantā minētos mērķus²⁷.

Turklāt EDAK atgādina, ka publiskā sektora struktūru rīcībā esošo datu iekļaušana, pamatojoties uz statistikas konfidencialitāti DPA II nodaļas darbības jomā saskaņā ar 3. panta 1. punkta b) apakšpunktu, var būt pretrunā principam, saskaņā ar kuru statistikas mērķim savāktos personas datus izmanto tikai šim nolūkam²⁸. Šā principa ievērošana ir būtiska, lai neapdraudētu attiecīgās personas uzticību, kad tā sniedz savus personas datus statistikas vajadzībām²⁹.

• Attiecībā uz III nodaļu **starp datu koplietošanas pakalpojuma(-u) sniegšanas nosacījumiem DPA būtu jānosaka, ka pakalpojumu sniedzējam ir jāievieš attiecīgas procedūras, lai nodrošinātu atbilstību Savienības un valsts tiesību aktiem par personas datu aizsardzību, tostarp procedūras, lai nodrošinātu datu subjektu tiesību izmantošanu**. Jo īpaši pakalpojuma sniedzējam ir jānodrošina datu subjektam pieeju viegli piekļūstamiem rīkiem, kas viņam vai viņai ļauj ne tikai sniegt, bet arī *atsaukt*

²⁵ Skatīt Kopīgā atzinuma 71. punktu.

²⁶ 5. panta 6. punkts: “Ja datu atkalizmantošanu nevar nodrošināt saskaņā ar 3.–5. punktā noteiktajiem pienākumiem un ja nav cita juridiska pamata datu nosūtīšanai saskaņā ar Regulu (ES) 2016/679, **publiskā sektora struktūra atbalsta atkalizmantotājus, kad tie vēlas saņemt piekrišanu no datu subjektiem** un/vai saņemt atļauju no juridiskajām personām, kuru tiesības un intereses var ietekmēt šāda atkalizmantošana, ja tas ir iespējams, neradot nesamērīgas izmaksas publiskajam sektoram. Šā uzdevuma veikšanā viņiem var palīdzēt 7. panta 1. punktā minētās kompetentās iestādes.”

²⁷ Skatīt Kopīgā atzinuma 77. punktu. Skatīt arī Kopīgā atzinuma 75. un 76. pantu.

²⁸ Skatīt 27. apsvērumu Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 11. marta Regulā (EK) Nr. 223/2009 par Eiropas statistiku, kā arī 4. panta 1. un 2. punktu Eiropas Padomes Ieteikumā Nr. R (97)18 par tādu personas datu aizsardzību, kas vākti un apstrādāti statistikas nolūkā.

²⁹ Skatīt Kopīgā atzinuma 36. zemsvītras piezīmi.

piekrišanu; un nodrošināt rīkus, kas ļauj visaptveroši aplūkot, kā un kādam konkrētam nolūkam tiek koplietoti viņas vai viņa personas dati³⁰.

Turklāt DPA atgādina par **pienākumu attiecīgā gadījumā veikt datu aizsardzības ietekmes novērtējumu saskaņā ar VDAR 35. pantu** un, ja attiecīgajām personām joprojām ir augsts risks, pirms apstrādes konsultēties ar datu aizsardzības iestādi saskaņā ar VDAR 36. pantu³¹.

- **DPA būtu jānosaka tādas pašas prasības attiecībā uz datu altruisma organizācijām**³². Šos datu aizsardzības pasākumus ir nepieciešams integrēt DPA arī marķējuma dēļ — kā datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējs vai kā “Savienībā atzīta datu altruisma organizācija” —, ko šīs juridiskās personas varētu izmantot savā labā, lai iegūtu datu subjekta piekrišanu viņas vai viņa personas datu apstrādei, kurš varētu pieņemt, ka tiek nodrošināts augsts šo datu aizsardzības līmenis.

Ņemot vērā iepriekš minēto, kā norādīts Kopīgajā atzinumā, **EDAK uzskata, ka deklaratīvais režīms paziņošanai/reģistrācijai, ko DPA ir attiecīgi paredzējis datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējiem un datu altruisma organizācijām, neparedz pietiekami stingru pārbaudes procedūru**, ņemot vērā iespējamo ietekmi uz datu subjektiem saistībā ar viņu personas datu apstrādi, ko var veikt šādas juridiskās personas. Tāpēc **EDAK iesaka izpētīt alternatīvas procedūras, kurās jo īpaši būtu jāņem vērā sistemātiskāka atbildības un atbilstības rīku iekļaušana personas datu apstrādē saskaņā ar VDAR, jo īpaši rīcības kodeksa vai sertifikācijas mehānisma ievērošana**³³.

EDAK pauž nožēlu, ka Padomes 2021. gada 30. marta kompromisa tekstā tagad ir (skaidri) paredzēts, ka reģistrēšanās par atzītu datu altruisma organizāciju nav priekšnoteikums datu altruisma darbību veikšanai, tādējādi vēl vairāk vājinot datu subjektu pārbaudes un garantijas attiecībā uz būtiski svarīgiem datu aizsardzības aspektiem. Šie aizsardzības pasākumi ir īpaši svarīgi arī tāpēc, ka DPA sniegtā “datu altruisma” definīcija ir neskaidra.

Turklāt **DPA būtu jāsniedz precīza “vispārējas nozīmes mērķu” definīcija, ko īstenotu datu altruisma organizācijas**³⁴. Kā arī “Eiropas datu altruisma piekrišanas veidlapa” personas datu apstrādei, ko veic datu altruisma organizācijas, būtu jāizstrādā, apspriežoties ar EDAK, nevis ar Eiropas Datu inovāciju kolēģiju (tiks izveidota)³⁵.

- Kopīgajā atzinumā tika atzīmēta prasība par datu koplietošanas pakalpojumu sniedzēju neatkarību, kā arī datu altruisma organizāciju “neatkarību” DPA nozīmē. Attiecībā uz datu altruisma organizācijām Kopīgajā atzinumā ir ieteikts **skaidrot datu altruisma organizācijas neatkarību no bezpeļņas organizācijām (piemēram, juridiskām, organizatoriskām, ekonomiskām)**³⁶. Ņemot vērā datu kopīgošanas pakalpojumu sniedzējus, EDAK vēlas norādīt uz DPA 22. apsvērumu: “[...] *“Specializētiem datu starpniekiem, kas ir neatkarīgi gan no datu turētājiem, gan datu lietotājiem, var būt veicinoša loma jaunu uz datiem balstītu ekosistēmu izveidē neatkarīgi no jebkura dalībnieka ar ievērojamu*

³⁰ Skatīt Kopīgā atzinuma 3.4.1. apakšiedaļu un 147. punktu.

³¹ Skatīt Kopīgā atzinuma 147. punktu.

³² Skatīt Kopīgā atzinuma 3.5.1. apakšiedaļu.

³³ Skatīt Kopīgā atzinuma 140. un 180. punktu.

³⁴ Sk. Kopīgā atzinuma 159.–160. un 170.–171. punktu.

³⁵ Skatīt Kopīgā atzinuma 3.5.5. apakšiedaļu.

³⁶ Skatīt Kopīgā atzinuma 78. punktu.

ietekmi tirgū. [..]” EDAK uzsver, ka šāda veida datu koplietošanas pakalpojumu sniedzēju neatkarība ir būtiska gan no konkurences, gan no datu aizsardzības viedokļa³⁷.

³⁷ Skatīt jo īpaši: EDAK Paziņojums par ekonomiskās koncentrācijas ietekmi uz datu aizsardzību, kas pieņemts 2018. gada 27. augustā: “Palielināta tirgus koncentrācija digitālajos tirgos var apdraudēt datu aizsardzības līmeni un brīvību, kāda ir digitālo pakalpojumu patērētājiem”; EDAK Paziņojums par apvienošanās ietekmi uz privātumu, pieņemts 2020. gada 19. februārī.

Secinājums

Nobeigumā EDAK mudina abus likumdevējus pievērsties svarīgām kritiskajām problēmām, kas izskaidrotas Kopīgajā atzinumā, tādējādi izvairoties no tā, ka DPA izveido paralēlu noteikumu kopumu, kas neatbilst VDAR, kā arī citiem Savienības tiesību aktiem, kas attiecīgajām personām radītu nepietiekamas garantijas un grūtības praktiskās piemērošanas jomā.

Šis paziņojums, kurā ir atgādināti daži no galvenajiem Kopīgā atzinuma punktiem, neskar nākotnē iespējamu sīkāk izstrādātu paziņojumu vai atzinumu par abu likumdevēju turpmākajām nostājām.

Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas vārdā —

priekšsēdētāja

(Andrea Jelinek)